Додаток
до Методичних рекомендацій
«Розроблення та обґрунтування медико-санітарних нормативів розмірів санітарно-захисних зон»

ЗАТВЕРДЖУЮ

_____

_____

посада, підпис, власне ім’я та прізвище керівника установи, що виконала наукове обґрунтування

__ _____ 20__ р.

ЗВІТ
з обґрунтування медико-санітарного нормативу –
розміру санітарно-захисної зони (СЗЗ) об'єкта шкідливого впливу

Найменування об'єкта шкідливого впливу:

_____

Найменування проєкту організації санітарно-захисної зони (за наявності):

_____

Замовник:

_____

Розробник проєкту організації СЗЗ:

_____

Відомості про призначення медико-санітарного нормативу:

□ встановлення нового нормативу СЗЗ (за відсутності нормативу у ДСП-173);

□ збільшення нормативного розміру СЗЗ;

□ зменшення нормативного розміру СЗЗ;

□ перегляд нормативу у зв'язку з реконструкцією, модернізацією, зміною технології або виробничої потужності;

□ інші підстави, передбачені законодавством.

СПИСОК АВТОРІВ

РЕФЕРАТ

У рефераті рекомендується наводити коротку характеристику об'єкта шкідливого впливу, відомості про технологію виробництва та виробничу потужність, основні джерела шкідливого впливу, результати розрахунків, лабораторних та інструментальних досліджень (за наявності), результати оцінки ризику для здоров'я населення, запропонований медико-санітарний норматив (розмір СЗЗ), перелік основних медико-санітарних заходів та узагальнені висновки.

ЗМІСТ

ВСТУП		
РОЗДІЛ 1.	РОЗМІЩЕННЯ ОБ'ЄКТА ШКІДЛИВОГО ВПЛИВУ	
РОЗДІЛ 2 .	ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОБНИЦТВА	
РОЗДІЛ 3	ВИРОБНИЧА ПОТУЖНІСТЬ ОБ'ЄКТА	
РОЗДІЛ 4	ВОДОПОСТАЧАННЯ	
РОЗДІЛ 5	ВОДОВІДВЕДЕННЯ ТА ОЧИЩЕННЯ СТІЧНИХ ВОД	
РОЗДІЛ 6	УПРАВЛІННЯ ВІДХОДАМИ	
РОЗДІЛ 7	ОЦІНКА ЗАБРУДНЕННЯ АТМОСФЕРНОГО ПОВІТРЯ	
РОЗДІЛ 8	ЗАХИСТ ВІД ШКІДЛИВОГО ВПЛИВУ ШУМУ ТА ВІБРАЦІЇ	
РОЗДІЛ 9	ЗАХИСТ ВІД ВПЛИВУ ІОНІЗУЮЧОГО ТА НЕІОНІЗУЮЧОГО ВИПРОМІНЮВАННЯ;	
РОЗДІЛ 10	СИСТЕМА МЕДИКО-САНІТАРНИХ ЗАХОДІВ	
РОЗДІЛ 11	ОЦІНКА РИЗИКУ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ	
РОЗДІЛ 12	ЛАБОРАТОРНИЙ ТА ІНСТРУМЕНТАЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ	
ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ		
ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ		
ДОДАТКИ		

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ
(за наявності)

ВСТУП

У вступі рекомендується наводити мету та завдання роботи, підстави для розроблення медико-санітарного нормативу, коротку характеристику запланованої або існуючої діяльності, а також перелік вихідних документів і матеріалів, наданих замовником та використаних під час підготовки наукового обґрунтування.

ОСНОВНА ЧАСТИНА (результати проведених досліджень, розрахунків та оцінок)

РОЗДІЛ 1. РОЗМІЩЕННЯ ОБ'ЄКТА ШКІДЛИВОГО ВПЛИВУ

У розділі рекомендується наводити результати аналізу умов розміщення об'єкта шкідливого впливу, оцінку відповідності його розташування вимогам містобудівної документації, а також характеристику природних, планувальних та інших умов, що можуть впливати на формування СЗЗ, зокрема:

аналіз місця розташування об'єкта шкідливого впливу;

відомості про існуючі та перспективні об’єкти, що межують із земельною ділянкою, їх функціональне призначення, а також відстані до житлової забудови та прирівняних до неї об’єктів;

оцінку відповідності розташування об’єкта вимогам генерального плану населеного пункту, комплексного плану просторового розвитку території територіальної громади, детального плану території та іншої містобудівної документації;

ситуаційний план, схеми та/або картографічні матеріали;

фізико-географічні, гідрогеологічні та кліматичні особливості території в обсязі, необхідному для оцінки поширення шкідливих факторів;

відомості про поточний стан довкілля за факторами, на які може впливати діяльність об’єкта;

за наявності можливого впливу на підземні води – характеристику структури ґрунтів, їх фільтраційних властивостей, гідрогеологічного зв’язку між поверхнею і підземними водами, глибини залягання та сезонних коливань рівня ґрунтових вод, захищеності водоносних горизонтів;

для кладовищ у разі обґрунтування зменшення розміру СЗЗ – результати оцінки гідрогеологічних та санітарно-епідемічних умов території, у тому числі характеристику ґрунтів, глибину залягання та напрямок руху підземних вод, наявність і захищеність водоносних горизонтів, умови поверхневого стоку та розташування поверхневих водних об’єктів, а також результати оцінки можливого забруднення ґрунтів, підземних і поверхневих вод та ризику для здоров’я населення;

відомості щодо проведення процедури оцінки впливу на довкілля, якщо діяльність об’єкта підлягає такій оцінці відповідно до законодавства, у тому

числі номер справи в Єдиному реєстрі з оцінки впливу на довкілля та реквізити висновку з оцінки впливу на довкілля.

Висновки до розділу 1.

РОЗДІЛ 2. ТЕХНОЛОГІЯ ВИРОБНИЦТВА

У розділі рекомендується наводити результати оцінки технологічних процесів, устаткування (обладнання) та виробничих операцій як джерел шкідливого впливу, а також оцінку технологічних рішень, спрямованих на запобігання, зменшення або усунення такого впливу, зокрема:

характеристику основних технологічних процесів, устаткування (обладнання), виробничих і допоміжних операцій, технологічних регламентів, видів сировини, палива, матеріалів та хімічних речовин, що використовуються у технологічному процесі;

ідентифікацію джерел шкідливого впливу та їх кількісні і якісні характеристики;

режими експлуатації технологічного обладнання та оцінку їх можливого впливу на середовище життєдіяльності населення;

оцінку відповідності виду діяльності об’єкта вимогам ДСП-173;

порівняльну оцінку прийнятих технологічних рішень із сучасними технологічними рішеннями та практиками, що забезпечують нижчі рівні шкідливого впливу (за наявності відповідної інформації);

опис технологічних рішень, спрямованих на зменшення утворення викидів, фізичних, біологічних та інших факторів шкідливого впливу;

за необхідності – характеристику транспортних потоків сировини та готової продукції, їх інтенсивності, режиму руху та відстані до найближчої житлової забудови і прирівняних до неї об’єктів.

Висновки до розділу 2.

РОЗДІЛ 3. ВИРОБНИЧА ПОТУЖНІСТЬ ОБ'ЄКТА

У розділі рекомендується наводити результати оцінки виробничої потужності об'єкта шкідливого впливу з урахуванням профілю його діяльності, особливостей технологічного процесу, обсягів виробництва, номенклатури продукції (послуг), режиму роботи та інших чинників, що можуть впливати на формування СЗЗ, зокрема:

аналіз проєктної або фактичної виробничої потужності об'єкта, його продуктивності, режиму роботи, циклічності технологічних процесів, номенклатури продукції (послуг), річних та максимальних одночасних обсягів виробництва;

оцінку впливу виробничої потужності на рівні шкідливого впливу на середовище життєдіяльності населення, із визначенням основних факторів шкідливого впливу та середовищ, на які вони поширюються;

характеристику джерел шкідливого впливу, у тому числі організованих і неорганізованих, із зазначенням кількості, номенклатури та обсягів викидів забруднювальних речовин, утворення відходів, споживання водних та енергетичних ресурсів;

характеристику пріоритетних джерел шкідливого впливу та оцінку умов їх розміщення в межах генерального плану об'єкта;

характеристику систем механічної вентиляції, енерго- та теплозабезпечення в частині їх впливу на формування шкідливих факторів;

у разі обґрунтування медико-санітарного нормативу розміру СЗЗ для відповідної категорії об'єктів – результати аналізу технологічних та виробничих параметрів, характерних для такої категорії об'єктів, а також, за наявності, результати порівняльної оцінки об'єктів-аналогів;

обґрунтування технологічних, виробничих та інших параметрів, за яких запропонований розмір СЗЗ може застосовуватися для відповідної категорії об'єктів.

Висновки до розділу 3.

РОЗДІЛ 4. ВОДОПОСТАЧАННЯ

У розділі рекомендується наводити результати аналізу джерел і систем водопостачання об'єкта шкідливого впливу, їх відповідності вимогам законодавства, оцінки можливого впливу на джерела питного водопостачання та достатності заходів щодо забезпечення безпечного водокористування, зокрема:

характеристику потреб об’єкта у господарсько-питному, виробничому та оборотному водопостачанні, прийнятих систем і джерел водопостачання;

результати аналізу фактичних або проєктних обсягів водозабору та водоспоживання, а також реквізити дозволу на спеціальне водокористування (за наявності);

результати аналізу водогосподарського балансу у разі необхідності улаштування водозаборів;

результати аналізу якості води (за наявності результатів лабораторних досліджень) та оцінку її відповідності вимогам державних медико-санітарних нормативів;

результати оцінки заходів із водопідготовки – за необхідності;

результати оцінки можливості та умов організації оборотного технічного водопостачання;

результати аналізу можливості використання підземних або поверхневих джерел водопостачання для відповідних потреб з урахуванням установлених законодавством обмежень;

результати аналізу розміщення джерел питного водопостачання, розмірів і меж поясів зон санітарної охорони та можливих джерел забруднення з урахуванням вимог ДСП-173, постанови Кабінету Міністрів України від 18

грудня 1998 року № 2024 «Про правовий режим зон санітарної охорони водних об’єктів» та ДБН В.2.5-74:2013;

для видобувних підприємств та інших об’єктів зі значним відбором підземних вод – результати гідрогеологічних розрахунків, у тому числі визначення депресійної лійки, та оцінку її можливого впливу на умови питного водопостачання населення;

результати оцінки можливості використання підземних вод питної якості для виробничих потреб з урахуванням обмежень, установлених ДСП-173.

Висновки до розділу 4.

РОЗДІЛ 5. ВОДОВІДВЕДЕННЯ ТА ОЧИЩЕННЯ СТІЧНИХ ВОД

У розділі рекомендується наводити результати аналізу систем водовідведення об’єкта шкідливого впливу, обсягів утворення стічних вод, прийнятих технологій їх очищення та оцінку відповідності передбачених рішень вимогам законодавства, зокрема:

результати розрахунків обсягів утворення виробничих, господарсько-побутових та поверхневих стічних вод із зазначенням джерел їх утворення, кількісних і якісних характеристик;

результати оцінки прийнятих технологій (методів) очищення стічних вод, їх ефективності та відповідності особливостям діяльності об'єкта шкідливого впливу;

результати аналізу розміщення очисних споруд у межах території об'єкта з урахуванням планувальних обмежень, СЗЗ очисних споруд, зон санітарної охорони джерел питного водопостачання та інших установлених законодавством обмежень;

результати оцінки прийнятих рішень щодо відведення очищених і умовно чистих зворотних стічних вод з урахуванням гідрогеологічних умов, рельєфу місцевості, характеристик водоприймачів та можливості організації оборотного водопостачання (за наявності);

результати оцінки умов відведення очищених та умовно чистих стічних вод з урахуванням гідрогеологічних умов, рельєфу місцевості та характеристик водоприймачів;

результати оцінки достатності потужності та ефективності роботи очисних споруд для забезпечення нормативної якості очищених стічних вод;

у разі приєднання об'єкта до централізованої системи водовідведення — відомості про спосіб водовідведення та умови приймання стічних вод.

Висновки до розділу 5.

РОЗДІЛ 6. УПРАВЛІННЯ ВІДХОДАМИ

У розділі рекомендується наводити результати аналізу системи управління відходами об’єкта шкідливого впливу, очікуваних обсягів утворення відходів, їх

класифікації, умов тимчасового зберігання, оброблення та подальших операцій з управління відходами відповідно до вимог законодавства, зокрема:

результати аналізу очікуваної кількості, номенклатури та видів відходів (виробничих, побутових та інших), що утворюватимуться під час функціонування об'єкта шкідливого впливу, відповідно до вимог Закону України «Про управління відходами»;

для діючих об’єктів – результати аналізу класифікації відходів відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 20 жовтня 2023 року № 1102 «Про затвердження Порядку класифікації відходів та Національного переліку відходів», їх небезпечних властивостей, умов тимчасового зберігання та/або оброблення, а також системи подальшого управління відходами;

для об’єктів, що плануються до провадження діяльності, – результати попередньої класифікації відходів, які утворюватимуться під час експлуатації об’єкта, та опис запланованої системи управління ними;

оцінку відходів та операцій з ними, які можуть бути джерелами пилу, запахів, біологічного або іншого шкідливого впливу на прилеглі території.

Висновки до розділу 6.

РОЗДІЛ 7. ОЦІНКА ЗАБРУДНЕННЯ АТМОСФЕРНОГО ПОВІТРЯ

У розділі рекомендується наводити результати аналізу та оцінки забруднення атмосферного повітря, визначення очікуваних рівнів впливу забруднюючих речовин, оцінки відповідності прогнозованих і фактичних концентрацій державним медико-санітарним нормативам, а також достатності передбачених технологічних та інженерно-технічних заходів, зокрема:

результати аналізу джерел викидів забруднюючих речовин, їх кількісних і якісних характеристик;

результати оцінки фонового стану атмосферного повітря в районі розміщення об’єкта за даними уповноважених гідрометеорологічних установ або розрахунковими величинами, визначеними відповідно до Порядку № 286;

результати розрахунків розсіювання забруднюючих речовин та визначення очікуваних концентрацій у приземному шарі атмосферного повітря з урахуванням фонових концентрацій та параметрів організованих і неорганізованих джерел;

результати визначення очікуваних середньодобових концентрацій забруднювальних речовин та їх порівняння з відповідними державними медико-санітарними нормативами;

у випадках, передбачених Методичними рекомендаціями, – результати оцінки максимально разових концентрацій;

у разі застосування розрахункових співвідношень, передбачених Методикою ОНД-86, – відповідні розрахунки та вихідні дані;

результати лабораторних досліджень атмосферного повітря (за наявності) у контрольних точках;

результати порівняльної оцінки прогнозованих і фактичних концентрацій забруднюючих речовин із визначенням їх відповідності державним медико-санітарним нормативам;

результати аналізу передбачених систем газоочищення, пиловловлювання та інших технічних засобів щодо забезпечення дотримання державних медико-санітарних нормативів.

Висновки до розділу 7.

РОЗДІЛ 8. ЗАХИСТ ВІД ШКІДЛИВОГО ВПЛИВУ ШУМУ ТА ВІБРАЦІЇ

У розділі рекомендується наводити результати аналізу та оцінки шумового і вібраційного впливу об’єкта шкідливого впливу на середовище життєдіяльності населення, визначення прогнозованих або фактичних рівнів шуму і вібрації, оцінки їх відповідності державним медико-санітарним нормативам та достатності передбачених заходів, зокрема:

результати аналізу джерел шуму і вібрації із зазначенням їх технічних характеристик, режимів роботи та місця розташування;

результати розрахунків очікуваних рівнів шуму і вібрації на межі запропонованої СЗЗ та найближчої житлової забудови і прирівняних до неї об’єктів;

результати інструментальних вимірювань рівнів шуму і вібрації – за наявності;

результати оцінки відповідності прогнозованих і фактичних рівнів шуму та вібрації державним медико-санітарним нормативам;

результати аналізу передбачених технологічних, інженерно-технічних і планувальних заходів щодо зниження шумового та вібраційного впливу та оцінку їх ефективності.

Висновки до розділу 8.

РОЗДІЛ 9. ЗАХИСТ ВІД ВПЛИВУ ІОНІЗУЮЧОГО ТА НЕІОНІЗУЮЧОГО ВИПРОМІНЮВАННЯ

У розділі рекомендується наводити результати аналізу та оцінки джерел іонізуючого та неіонізуючого випромінювання, визначення прогнозованих або фактичних рівнів такого впливу, оцінки їх відповідності державним медико-санітарним нормативам, а також достатності передбачених заходів, зокрема:

результати аналізу джерел іонізуючого та неіонізуючого випромінювання, їх технічних характеристик, режимів роботи та прогнозованих рівнів впливу;

для об’єктів, діяльність яких пов’язана з використанням джерел іонізуючого випромінювання, – результати аналізу прогнозованих рівнів впливу на межі запропонованої СЗЗ відповідно до вимог НРБУ-97 та ОСПУ-2005;

за наявності – відомості про передбачені законодавством документи Державної інспекції ядерного регулювання України щодо допустимості провадження відповідної діяльності;

для джерел неіонізуючого випромінювання – результати розрахунків та інструментальних вимірювань рівнів електромагнітних полів (за наявності) та оцінку їх відповідності державним медико-санітарним нормативам;

результати оцінки достатності передбачених технічних, організаційних та медико-санітарних заходів щодо обмеження впливу іонізуючого та неіонізуючого випромінювання.

Висновки до розділу 9.

РОЗДІЛ 10. СИСТЕМА МЕДИКО-САНІТАРНИХ ЗАХОДІВ

У розділі рекомендується наводити результати аналізу та оцінки комплексу медико-санітарних, технологічних, інженерно-технічних, планувальних, організаційних та інших заходів, спрямованих на запобігання, зменшення або усунення шкідливого впливу об’єкта на середовище життєдіяльності та здоров’я населення, зокрема:

результати оцінки достатності та ефективності передбаченого комплексу заходів;

результати оцінки технологічних та інженерно-технічних рішень щодо мінімізації шкідливого впливу, у тому числі застосування газоочисного обладнання, систем пилопригнічення, шумо- та віброізоляції, екранування та інших заходів;

результати оцінки прийнятих планувальних і конструктивних рішень щодо розміщення будівель, споруд, обладнання та джерел шкідливого впливу;

результати оцінки організаційних та інших заходів, спрямованих на забезпечення дотримання державних медико-санітарних нормативів;

обґрунтування необхідності впровадження додаткових заходів – за потреби;

результати оцінки рішень щодо організації, утримання, благоустрою та озеленення території СЗЗ.

Висновки до розділу 10.

РОЗДІЛ 11. ОЦІНКА РИЗИКУ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

У розділі рекомендується наводити результати оцінки та аналізу ризику для здоров’я населення, проведених відповідно до методик, затверджених або рекомендованих до застосування відповідно до законодавства, зокрема:

обґрунтування вибору пріоритетних забруднювальних речовин та інших шкідливих факторів, що використовувалися для оцінки ризику;

відомості про результати оцінки та аналізу ризику для здоров’я населення від впливу шкідливих факторів;

результати оцінки прийнятності розрахованих рівнів ризику;

обґрунтування запропонованого розміру СЗЗ з урахуванням результатів оцінки ризику;

за потреби – обґрунтування необхідності впровадження додаткових заходів, спрямованих на зниження рівнів ризику.

Висновки до розділу 11.

РОЗДІЛ 12. ЛАБОРАТОРНИЙ ТА ІНСТРУМЕНТАЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ

У розділі рекомендується наводити обґрунтування необхідності, обсягу, періодичності та порядку здійснення лабораторного й інструментального контролю факторів шкідливого впливу з урахуванням результатів обґрунтування медико-санітарного нормативу розміру СЗЗ, зокрема:

програму лабораторного та інструментального контролю із зазначенням контрольних точок, переліку показників, методів досліджень, періодичності проведення контролю, критеріїв оцінки результатів та заходів реагування;

результати лабораторних та/або інструментальних досліджень – за наявності;

для діючих об’єктів – результати лабораторних та/або інструментальних досліджень факторів шкідливого впливу, виконаних на межі запропонованої СЗЗ та на межі житлової забудови і прирівняних до неї об’єктів;

для діючих об’єктів та об’єктів, що проєктуються, – результати лабораторних та інструментальних досліджень на об’єктах-аналогах, якщо такі результати використовувалися під час обґрунтування;

порядок реагування у разі встановлення перевищень державних медико-санітарних нормативів;

відомості про лабораторії, що виконували дослідження, та їх акредитацію відповідно до законодавства.

Висновки до розділу 12.

ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ

У розділі рекомендується узагальнювати результати проведених досліджень, розрахунків та оцінок і формувати висновок щодо обґрунтованості запропонованого медико-санітарного нормативу розміру СЗЗ, зокрема:

обґрунтування запропонованого розміру СЗЗ;

підтвердження відповідності прогнозованих рівнів впливу хімічних, фізичних, біологічних та інших шкідливих факторів державним медико-санітарним нормативам на межі запропонованої СЗЗ та на межі житлової забудови і прирівняних до неї об’єктів;

результати оцінки ризику для здоров’я населення та висновок щодо прийнятності рівнів ризику;

оцінку достатності передбачених технологічних, інженерно-технічних, планувальних, медико-санітарних та організаційних заходів;

обґрунтування необхідності впровадження додаткових заходів щодо запобігання, зменшення або усунення шкідливого впливу – за потреби;

рекомендації щодо організації, утримання та режиму використання території СЗЗ;

рекомендації щодо здійснення лабораторного та інструментального контролю;

висновок щодо можливості встановлення, підтвердження або зміни медико-санітарного нормативу розміру СЗЗ.

Рекомендований медико-санітарний норматив – розмір СЗЗ для об’єкта шкідливого впливу _____ **становить _____ м.**

Умови застосування рекомендованого медико-санітарного нормативу СЗЗ:

Умова	Характеристика
Розміщення об’єкта	
Технологія виробництва	
Виробнича потужність	
Джерела водопостачання	
Водовідведення та очищення стічних вод	
Управління відходами	
Захист від шкідливого впливу шуму та вібрації	
Обмеження іонізуючого та неіонізуючого випромінювання	
Система медико-санітарних заходів	
Розрахунок ризику для здоров’я населення	
Лабораторний контроль	

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ
Оформлюється відповідно до вимог ДСТУ 8302:2015.

ДОДАТКИ.

До Звіту можуть додаватися матеріали, необхідні для підтвердження та перевірки обґрунтованості запропонованого медико-санітарного нормативу розміру СЗЗ, зокрема:

проєкт організації СЗЗ об’єкта шкідливого впливу – за наявності;

картографічні та графічні матеріали;

гідрогеологічні розрізи, схеми напрямку руху підземних вод, результати лабораторних досліджень ґрунтів, підземних та поверхневих вод (за наявності) - у разі обґрунтування зменшення розміру СЗЗ для кладовищ;

довідки про фонові концентрації забруднюючих речовин та метеорологічні характеристики – за наявності;

висновок з оцінки впливу на довкілля – у разі проведення відповідної процедури та використання його матеріалів під час обґрунтування;

розрахункові матеріали щодо очікуваних рівнів впливу хімічних, фізичних та інших шкідливих чинників;

протоколи лабораторних та інструментальних досліджень – за наявності;

матеріали, що підтверджують вихідні дані, використані під час виконання розрахунків;

дозвільні та інші документи – у разі якщо відомості з них використовувалися під час обґрунтування;

інші матеріали, необхідні для перевірки обґрунтованості запропонованого медико-санітарного нормативу.

Таблиці, схеми, графіки та розрахункові матеріали рекомендується оформлювати із зазначенням джерел вихідних даних, використаних методик, одиниць вимірювання, поясненням умовних позначень та іншої інформації, необхідної для перевірки виконаних розрахунків.

Результати розрахунків рекомендується наводити в обсязі, достатньому для можливості їх перевірки.
